

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΨΑΡΟ

Γ' Ένα περίεργο ψάρι των γαλιών μας. — Τί λέει γι' αυτό η παράδοσις. — Η δυό ιερές βούλες. — Το Χριστόψαρο πού κινεί την δόξαν του Κυρίου». — Ο πιερότος της θάλασσας με τὰ κουδουνάκια του. — Το «ψάρι του Απόλλωνος». — Η ψαρόπηττα των Αραπάδων κλπ.

Υπάρχει στις Έλληνικές θάλασσες ένα περίεργο είδος ψαριού, γνωστό στους ψαράδες με τὸ ὄνομα Σερπιέρος ἢ Χ ρ ι σ τ ὴ ψ α ρ ο. Στὰ νησιά μας σώζεται γιὰ τὸ ψάρι αὐτὸ ἡ ἀκόλουθη παράδοσι :

Μιά μέρα ὁ Χριστός, ὕστερ' ἀπὸ μακριὰ ὁδοπορία, ἔφτασε σ' ἓνα παραλιακὸ χωριὸ κατοικούμενο ἀπὸ ψαράδες καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς διδάσκη τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' οἱ ψαράδες δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν τὴ διδασκαλία του, θύμωσαν μαζί του καὶ τὸν ἔδιωξαν ἀπ' τὸ χωριὸ τους. Ὁ Χριστός, χωρὶς ν' ἀγανακτήσῃ καθόλου, ἔφυγε παίροντας τ' ἀκοιθαλάσι. Ὅταν κοιμήθησε πάλι νὰ περπατῆ κινήσῃ σ' ἓνα βραχάκι καὶ ἄφησε τὰ πόδια του νὰ βυθίζονται μέσα στὸ νερὸ. Τότε κατὰ τὴν παράδοσι, ἔγινε θαῦμα μέγα. Τὰ ψάρια ἀνέβηκαν στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, ἄρχισαν νὰ παίρνουν γύρω ἀπὸ τὰ θεῖα πόδια του, νὰ τρίβονται χαιδευτικά ἐπάνω τους καὶ νὰ τὰ φιλοῦν. Ὁ Ἰησοῦς ἄπλωσε τότε τὸ χεῖρ του, πῆρε ἐν' ἀπὸ αὐτὰ με τὰ δυὸ του δάχτυλα καί, πρῶτα παράδοξο, τὸ ψάρι αὐτὸ ἄρχισε νὰ... μιλῆ καὶ μάλιστα νὰ... ψέλην !... Ὁ Χριστὸς χιμογέλασε καὶ τὸ ἔτριξε πάλι στὸ νερὸ.

Ἀπὸ τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ ψαριοῦ αὐτοῦ μιλοῦν καὶ ψέλνουν τὴ δόξα τοῦ Κυρίου στὰ βάρη τῆς θάλασσας. Καὶ οἱ ψαράδες λένε ὅτι ἀκοῦν τὴ φωνὴ τους ἀπὸ βάθος δέκα καὶ δεκαπέντε ὀργυιῶν, ὅσες φορές ἡ βάρκα τους περνᾷ ἐπάνω ἀπὸ μέρη ὅπου βρίσκονται τέτοια ψάρια, τὰ ψάρια αὐτὰ σὲ καθένα ἀπὸ τὶς πλευρὰς τους ἔχουν μιὰ ἄσπρη βούλα, τὸν τύπο τῶν δαχτύλων τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ψαράδες θεοοφίουν τὸ Χριστόψαρο ἱερὸ καὶ γι' αὐτὸ ὅταν πιάσουν κανένα, τὸ ξεγκιστρώνουν με προσοχὴ, τὸ ρίχνουν πάλι στὴ θάλασσα καὶ κάνουν εὐλαβητικὰ τὸ σταυρὸ τους. Ἐν τούτοις, ὅσοι ἔπραξαν Χριστόψαρο καὶ μάλιστα σούλα, λένε ὅτι εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ νοστιμώτερα ψάρια τοῦ γαλοῦ καὶ ὅτι ἡ σάρκα του μοιάζει πολὺ με τῆς γλώσσας.

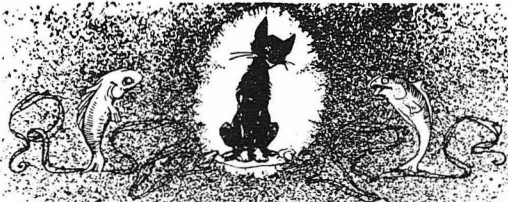
***

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὸ ψάρι αὐτὸ καὶ τὸ ὀνόμαζαν π λ ἄ τ α κ α. Ὅσο γιὰ τὴ φωνὴ του εἶνε ἐξακριβωμένο ἀπὸ τοὺς ἰχθυολόγους ὅτι μερικὰ εἶδη ψαριῶν βγάδουν ἄπειρους ἤχους πού ἀποτελοῦν ἓνα εἶδος μουσικῆς ἁρμονίας. Στὸ φαινόμενο αὐτὸ ἔχουν δοθεῖ πολλές ἐξηγήσεις. Τέτοια εἶδη ψαριῶν εἶνε ἡ σ κ ι α ν α ἢ σ κ ι α ν ἰ ς, πού ἀπαντᾶται καὶ στὸ Ἑλληνικὰ παρῶλια, συχνότερα ὅμως στὰ Ἴταλι α. Γιὰ τὸ ψάρι αὐτὸ οἱ «τ ρ α τ α δ ὀ ρ ο ι» λένε ὅτι ἀκοῦνε τὴ φωνὴ του ἀπὸ βάθος εἴκοσι ὀργυιῶν. Ἐπίσης μουσικὰ ψάρια εἶνε καὶ οἱ π ω γ α ν ἰ α ι, πού ἀκολουθοῦν τὰ καρῖα ἀφίηνοντας ἤχους πού μοιάζουν σὰν τοὺς ἤχους τῶν κουδουνιῶν τοῦ πιερότου ! Πιθανόν λοιπὸν τὸ Χριστόψαρο ν' ἀνήκη στὸ εἶδος αὐτὸ τῶν ψαριῶν καὶ οἱ ἤχοι του νὰ ἔδωσαν ἀφορμὴ νὰ γεννηθῇ ἡ παραπάνω παράδοσις.

***

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ «μουσικῶν ψαριῶν» ἀναφέρουμε καὶ ἄλλο τέτοιο τὴ θ ρ ῖ σ σ α, γνωστὴ στὸ λαὸ ὡς φρίσσα. Βρίσκεται ἐν ἀφθονίᾳ στὰ Ἑλληνικὰ νερά, ἔχει ὅμως πού βρίσκεται σὲ καταλληλικὲς ποσότητες εἶνε στὸν Ἀτλαντικὸ Ὤκεανό, στὴ Μεσόγειο καὶ στὴν Κασπία. Τὴν ἄνοιξι κοπάδια ἀπὸ φρίσσες, πού ἀποτελοῦν στρώματα ὀλόκληρα ἐπάνω στὴ θάλασσα, ἀνεβαίνουν πρὸς τοὺς μεγάλους ποταμούς, τὸ Βόλγα, τὸ Ρῆνο, τὸ Νεῖλο κλπ., καὶ καμμιὰ φορὰ προχωροῦν ὡς στὶς πηγές τους. Ὅταν φεύγουν, κινοῦνται με μεγάλη ὀρμὴ καὶ κάνουν θόρυβο πού ἀκούγεται πολὺ μακριά.

Οἱ ψαράδες, καὶ μάλιστα τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πιστεύουν ὅτι τὰ ψάρια αὐτὰ ἀγαποῦν πολὺ τὴ μουσικὴ. Γι' αὐτὸ οἱ Ἴταλοὶ, πού ψαρεύουν με μεγάλες τράτες, παίρνουν μαζί τους μαντολίνα καὶ κιθάρες καὶ παίζουν σερενάτες γιὰ νὰ τρεβήσουν πρὸς τὰ δάχτυλα τους κανένα μεγάλο κοπάδι ἀπὸ φρίσσες. Ὁ καταλλήλιος μῆνας γιὰ τὸ ψάρεμά τους εἶνε ὁ Μάρτης.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΓΑΛΛΟΙ ΣΤΡΑΤΑΡΧΑΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ ΤΩΝ

Κανένα ἄλλο ἔθνος ἐκτὸς τῆς Γαλλίας δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τόσους σπουδαίους ἀνδρας πού κατετάχθησαν στὸ στρατὸ ὡς ἄπλοὶ στρατιῶτες καὶ ἔφτασαν προβιβαζόμενοι βαθμηδὸν μέχρι τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματίων τοῦ στρατεύματος. Τὸ περίεργο αὐτὸ φαινόμενο ἀρχίζει ἀπὸ τὴ μεγάλη γαλλικὴ ἐπανάστασι. Ὁ Χῶς, ὁ Πισεγρῦ, ὁ Οὐμβέρτ, ἄλλοι στρατιῶτες στὴν ἀρχὴ ἔγιναν ἀργότερα στρατιῶται. Ὁ Χῶς, ὡς ὑπηρετώντας στὸ βασιλικὸ στρατὸ κεντούσε διάφορα ρούχα καὶ ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς ἐργασίας του ἀγόραζε βιβλία γιὰ νὰ σπουδάσῃ τὴν τέχνη τοῦ πολέμου. Ὁ Οὐμβέρτ, ἓνας ἀμυλιακὸς νέος, ἐδραπέτευσε δεκάξῃ χρόνον ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του καὶ ἐχρημάτισε σὲ διάφορες ἐποχές ὑπηρετῆς ἐμπόρου στὸ Ναυοῦ, ἐργάτης στὴ Λυὸν καὶ ἀργότερα γύριζε στὶς πόλεις πουλώντας δερμάτια κουνελιῶν. Στὰ 1792 κατετάχθη στὸ στρατεῖμα ὡς ἐθελοντῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ ἓνα χρόνον ἔγινε ὑποστράτηγος. Ὁ Νεῦ, ὁ Λεφέβρ, ὁ Βικτόρ, ὁ Βεσσιέρ, ὁ Μυράρ, ὁ Ντεβλόν καὶ ὁ Κλέμπερ ἦσαν ἄπλοὶ στρατιῶτες στὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου των. Ὁ Σαιν-Σύρ, γιὸς βυρσοδέαρου ἀπὸ τὴν Τουλῶνα, στὴν ἀρχὴ ἦταν ἠθοποιός, ἔπειτα κατετάχθη στὸ ἱπικὸ καὶ πρὶν συμπληρωθῆ ἓνας χρόνος ἔγινε λοχαγός. Ὁ στρατηγὸς Βικτόρ, δούξ τοῦ Βελλυνῶ, κατετάχθη στὰ 1781 στὸ πυροβολικὸ, ἐπαυθῆκε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία λίγο πρὶν ἔρθῃ ἡ ἐπανάστασι καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνες ἐκέρδησε με τὴν τόλμη καὶ τὴν ἰκανότητά του τὸ βαθμὸ τοῦ ταγματάρχου. Ὁ Νεῦ κατετάχθη στὸ σύνταγμα τῶν Οὐσσάρων σ' ἡλικία δεκαοχτῶ ἐτῶν καὶ προστατευόμενος ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Κλέβερ, ὁ ὁποῖος ἐξέτιμησε τὴν ἰκανότητά του καὶ τοῦδωσε τὴν ἐπωνυμία, ὁ «Γενναῖος τῶν Γενναῖων» προβιβάστηκε καὶ ἔγινε σὲ λίγο στρατάρχης. Ὁ Μυράρ, δεξιότατος ἐπιτελεστής, ἦταν γιὸς ἐνὸς ξενοδόχου καὶ στὸ χωριὸ του φρόντιζε γιὰ τ' ἄλογα τοῦ πατέρα του. Κατετάχθη στὴν ἀρχὴ στὸ τάγμα τῶν ἱππέων ἀπὸ τὸ ὅποιο ἀποβλήθηκε γιὰ τὴν ἀπειθεία του ἀλλὰ ἐνεγράφη πάλι στὸ στρατεῖμα καὶ πολὺ γρήγορα ἀποχτήσῃ τὸ βαθμὸ τοῦ συνταγματάρχου. Ὁ στρατάρχης Σουλτ ἀναγκάστηκε νὰ ὑπηρετήσῃ ἔξι ὀλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ πάρῃ τὸ βαθμὸ τοῦ δεκανέως, ἀλλὰ προβιβάστηκε γρήγορα, σχετικῶς με τὸν στρατηγὸ Μασσέν, ὁ ὁποῖος ὑπηρετῆσε δεκατέσσαρα χρόνια συνεχῶς γιὰ νὰ γίνῃ δεκανέας.

Ἀργότερα ὅμως ὁ Μασσέν ἀπέρασε σιγά-σιγά ὅλους τοὺς βαθμούς μέχρι τοῦ στρατάρχου καὶ ἔλεγε πάντοτε στοὺς ἀξιωματικούς του ὅτι περισσότερο καιρὸ κοπίασε νὰ γίνῃ δεκανέας παρὰ γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ὅλους μαζί τοὺς ἄλλους βαθμούς. Ὁ Σαγκρανιὲ στὰ 1815 κατετάχθη στὸ τάγμα τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ὡς ἄπλος στρατιῶτης. Ἐπίσης ὁ στρατάρχης Βυζῶ μόνον μετὰ τέσσαρα χρόνια ἔγινε ἀξιωματικός καὶ ὁ στρατηγὸς Ραττὼν πού χρημάτισε ἀργότερα ὑπουργὸς ἄρχισε τὸ στάδιον ὡς τυμπανιστῆς καὶ βριζέται ἀκόμα στὰς Βερσαλλίας ζωγραφισμένη κατὰ τὴν ἐπιθυμία του μιὰ εἰκόνα πού τὸν παριστάνει με τὸ τύμπανο στὸ χεῖρ.

Ὁ Στρατιωτικὸς

Συνήθως πιάνουν σωρούς ἀπὸ φρίσσες κάτω ἀπὸ τὰ φράγματα τῶν ποταμῶν.

Ένας παλαιὸς ποιητῆς, ὁ Αἰσώνιος, ἐλεεινολογεῖ τοὺς ἀνθρώπους πού τρῶνε τὸ «ψάρι τοῦ μουσηγέτου Ἀπόλλωνος» καὶ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐπάσταναν τὶς φρίσσες. Στὶς ἀγορές τῆς Ρώμης πουλιόντουσαν σὲ ἀκριβῆς τιμές.

Ἀντιθέτως, οἱ Ρῶσοι νομίζουν ὅτι ἡ φρίσσα εἶνε φαρμακερὴς καὶ τὶς παλῶν στοὺς φταχτοὺς Τατάρους ἀμψήθηνα. Στὴ Νορβηγία τὶς τρώγουν καπιστές. Καμμιὰ φορὰ οἱ Ἴρλανδοὶ πιάνουν τόσο μεγάλες ποσότητες ἀπὸ φρίσσες, ὥστε τὶς ξεραίνουν καὶ τρέφουν με αὐτὲς τὰ βόδια τους, τὸν χειμῶνα. Τόσο οἱ Ἴρλανδοὶ ὅσο καὶ τὰ ζῆα τους εἶνε ἀπὸ κληρονομικὸ ἔθνος ψαροφάγα. Τέλος οἱ Ἀραβες ξεραίνουν τὶς φρίσσες καὶ τὶς κάνουν... πῆττα με χουμάδες !